

Інноваційність та суб'єктність як орієнтири розвитку особистості в кризових умовах сьогодення

Державний реєстраційний номер: 0124U004598

Дата реєстрації: 01-11-2024

Тема прикладного наукового дослідження «Інноваційність та суб'єктність як орієнтири розвитку особистості в кризових умовах сьогодення»

Науковий керівник: д.пед.н., професор, завідувач кафедри педагогіки та психології КНЕУ ім. Вадима Гетьмана Артюшина М. В.

Мета: визначити й обґрунтувати психолого-педагогічні умови розвитку інноваційності та суб'єктності здобувачів вищої освіти та розробити модель їхнього створення в університеті.

Завдання дослідження

- Узагальнити результати вивчення українського та зарубіжного досвіду щодо феноменів інноваційності та суб'єктності, їхніх діагностування та розвитку в здобувачів вищої освіти.
- Визначити й обґрунтувати психолого-педагогічні умови розвитку інноваційності та суб'єктності здобувачів вищої освіти в кризових умовах сьогодення.
- Розробити модель створення психолого-педагогічних умов розвитку інноваційності та суб'єктності здобувачів вищої освіти в університеті.
- Підготувати навчально-методичне забезпечення для створення психолого-педагогічних умов розвитку інноваційності та суб'єктності здобувачів вищої освіти в університеті.

Очікувані результати: публікації наукових матеріалів (наукових статей, тез доповідей з проблематики, що досліджується у ході виконання кафедральної наукової теми), розробки інноваційного навчально-методичного забезпечення та його впровадження в освітній процес, надання методичних рекомендацій науково-педагогічним працівникам щодо створення психолого-педагогічних умов розвитку інноваційності та суб'єктності здобувачів вищої освіти в університеті.

Результати виконання прикладного наукового дослідження «Інноваційність та суб'єктність як орієнтири розвитку особистості в кризових умовах сьогодення» кафедри педагогіки та психології

- за 2024 р.
- за 2025 р.

**Результати виконання прикладного наукового дослідження
«Інноваційність та суб'єктність як орієнтири розвитку особистості в
кризових умовах сьогодення»
кафедри педагогіки та психології за 2024 р.**

Обґрунтовано методологічні підходи до розвитку інноваційності та суб'єктності особистості в кризових умовах сьогодення (системний, синергетичний, суб'єктно-діяльнісний, особистісно-розвивальний, аксіологічний та рефлексивний).

Вивчено інноваційні підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців (суб'єктів освітньої діяльності), у межах яких було досліджено впровадження технологій штучного інтелекту, віртуальної реальності, пірінгового та рефлексивного навчання, розроблено методологічні засади цифрової дидактики, міждисциплінарну освітньо-наукову програму. Проаналізовано вплив цифровізації на професійний розвиток викладачів закладів вищої освіти.

З'ясовано чинники формування та розвитку особистісних та професійних якостей суб'єктів діяльності. Охарактеризовано чинники формування лідерських якостей, економічного та стратегічного мислення, креативності, рефлексивності. Проаналізовано зв'язок емоційного інтелекту, навчальної мотивації, ціннісних орієнтацій та професійної успішності суб'єктів освітньої діяльності. Розроблено технології розвитку професійної самоефективності, життєстійкості та суб'єктного благополуччя особистості в кризових умовах сьогодення.

Адаптовано діагностичні інструменти для визначення психологічних властивостей сучасних суб'єктів діяльності (україномовна адаптація та валідизація міжнародних психодіагностичних методик для роботи в умовах воєнного стану (GAD-7, B-IPF, Brief COPE, PERMA-Профайлер, ПР-16 та інші).

Вивчено вплив бойових дій, дитячих травм на психічний стан дорослих, проаналізовано проблеми та виклики вітчизняної психометрії в умовах війни, механізми психологічного захисту, стресостійкості, резильєнтності та посттравматичного зростання. Розроблено інноваційні системи психодіагностичного скринінгу, моделі психологічної підтримки військовослужбовців та цивільного населення.

Удосконалено інструментарій психолого-педагогічного супроводу в освіті: адаптації студентів (першокурсників) до навчання, формування їхньої професійної ідентичності та комунікативних навичок. Розроблено моделі та технології педагогічного супроводу, кураторства та особистісно-зорієнтованого навчання здобувачів вищої освіти.

Розкрито соціально-психологічні аспекти функціонування особистості та сім'ї в кризових умовах сьогодення. Проаналізовано чинники впливу війни на подружні стосунки, родинну систему, гендерні стереотипи. З'ясовано суть комунікативних бар'єрів, причини та особливості конфліктів, довіри до світу та соціальної фрустрованості в умовах стресу. Проаналізовано проблеми

соціалізації, сприйняття батьківства та формування асертивності в студентській молоді.

За темою НДР опубліковано 41 публікацію у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collectio та 47 тез у збірниках і матеріалах наукових конференцій.

**Результати виконання прикладного наукового дослідження
«Інноваційність та суб'єктність як орієнтири розвитку особистості в
кризових умовах сьогодення»
кафедри педагогіки та психології за 2025 р.**

Визначено особистісну рефлексивність як ключовий психологічний чинник для успішного впровадження технології рефлексивного контролю в освіті дорослих, що спрямовано на розвиток саморегуляції та інноваційного мислення.

Розроблено підходи до підготовки майбутніх педагогів до використання сучасних онлайн-інструментів, що є основою для масштабування цифрових методик навчання.

Запропоновано конкретні цифрові інструменти для організації взаємного оцінювання студентів, що сприяє розвитку оцінювальної компетентності, критичності та соціальної відповідальності.

Продемонстровано ефективність методу ретроспекції як інструменту психолого-педагогічного дослідження для аналізу розвитку особистості та навчального досвіду. Розкрито потенціал трансформаційного лідерства викладача як умови для розвитку економічної поведінки та суб'єктності студентів.

Конкретизовано зміст і завдання кожного етапу технології розвитку економічного мислення. Визначено методичний інструментарій, спрямований на формування та розвиток складників економічного мислення в здобувачів вищої освіти в процесі навчання, зокрема інноваційного мислення.

Розроблено та апробовано опитувальник «Особистісна зрілість».

Розкрито зміст поняття «готовність до професійної діяльності». Охарактеризовано професійну придатність та психограму, що відображує професійно важливі якості кваліфікованого працівника.

Уточнено зміст поняття «професійне самовизначення студентів» як однієї з центральних форм реалізації суб'єктності особистості.

Визначено основний перелік soft skills, розвиток яких у здобувачів вищої освіти сприятиме формуванню їхньої суб'єктності. Розкрито сутність поняття «soft skills», проаналізовано історію його становлення, сформульовано ознаки та запропоновано відповідну класифікацію.

Підготовлено: 14 публікацій, у т.ч. 4 фахові статті та 10 тез конференції